

DRAGEFJELLET SKOLE – MAGNUS LAGABØTES Plass 1

BYGG 10338, 10339, 10340 / KOMPLEKS 3397

FORVALTNINGSPLAN UIB 2018





INNHOOLD



■ Innhold	3	■ 5 Beskrivelse av Dragefjellet skole	16
■ Godkjenning	5	5.1 Bygningens historie	18
■ 1 Dragefjellet skole, Magnus Lagabøtes plass 1	6	Om arkitekten	23
1.1 Fredningsvedtak	7	5.2 Kronologisk endringshistorie	24
■ 2 Bærende verneverdier	8	5.3 Kultur- og arkitekturhistorisk verdi	26
■ 3 Generelt	10	5.4 Kulturminneverdi eksteriør	28
3.1 Formål forvaltningsplanen	10	Beskrivelse fasader, yttertak og konstr. hovedbygg	30
3.2 Lovgrunnlag	10	Besk. fasader, yttertak og konstr. vaktmesterbolig	34
3.3 Kulturminnemyndighet	11	Besk. fasader, yttert. og konstr. gymnastikksal, korsgang ...	38
■ 4 Vernebestemmelser	12	■ 6 Skjema: Vøl og vern	44
4.1 Hva er vedlikehold?	13	■ 7 Kart	45
4.2 Hva er tiltak?	14	■ 8 Kilder	46
4.3 Hvem gjør hva?	15		





GODKJENNING

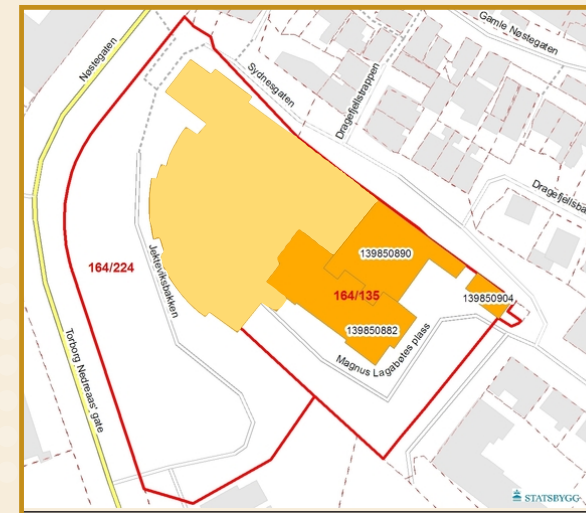


	DATO
Forvaltningsplan godkjent av UiB	21.12.2017
Revisjon	
<i>Forvaltningsplanen er forelagt Riksantikvaren</i>	

1 DRAGEFJELLET SKOLE – MAGNUS LAGABØTES Plass 1

Landsverneplan for Kunnskapsdepartementet, LVP

ADRESSE Magnus Lagabøtes plass 1	BYGGEÅR 1891	GNR/BNR 164 / 135	UIB BYGNINGSNR. 100124 / 100123 / 100145	ASKELOADEN ID	LVP: KOMPLEKS/BYGNING 3397 / 10338 / 10339 / 10340
ARKITEKT Adolph Fischer	VERNEKLASSE 1 2				
EIER UiB					
FORVALTER UiB					
KOMMUNE Bergen					
FYLKE Hordaland					
FORVALTNINGSMYNDIGHET Hordaland Fylkeskommune					



- = Dragefjellet skole, vernet anlegg
- = Nybygg

1.1 Vernet i henhold til Landsverneplan for Kunnskapsdepartementet av 18. juni 2014.



-  = bygning
-  = utomhus

Omfang

Vernet omfatter eksteriør for alle tre skolebygninger med sammenbygning.

Formål

Formålet er å ta vare på Dragefjellet skole/Jussbygget som kulturminne med arkitektoniske kvaliteter som har betydning i bybildet i Bergen. Videre vil vernet vise hvordan ny bygningsmasse er integrert i et eldre bygningsmiljø.

Begrunnelse

Dragefjellet skole/Jussbygget. Skoleanlegget (skole, gymsal, vaktmesterbolig) er arkitektur av god kvalitet, karakteristisk for sin tid, og med en monumental virkning som forsterkes av plasseringen på toppen av klippen. Nærheten til de store og velbevarte 1800-talls bystrøkene på Sydneshaugen og ned mot Engen binder skolen til 1800-tallets bymiljø og samfunnsutvikling.

Det gamle skoleanlegget er på en vellykket måte integrert i 1990-tallets nye jusbygg og gitt en ny bruk beslektet med den opprinnelige.

2 BÆRENDE VERNEVERDIER

De bærende verneverdiene beskriver kvaliteter ved bygningen som skal ha spesielt fokus i den videre forvaltningen. Nye tiltak skal underordne seg de bærende verneverdiene.

MONUMENTALT ANLEGG

Det monumentale skoleanlegget ytterst på Sydnes er helhetlig og godt bevart og fint tilpasset påbygget som kom hundre år etter at Dragefjellet skole ble oppført. Med markante fasader troner skolen over byen som eksempel på et ambisiøst skoleanlegg fra sin tid. Skolens utomhusområde danner et fint byrom ved Sydnesgaten.

MATERIALBRUK OG DETALJERING

Anleggets opprinnelige sammensatte fasader, dels med pusset og malt overflate, dels med ubehandlet tegl, er intakte. Dette bidrar til tidsdybde og til videreføring av skolens historiske atmosfære. Det samme gjør den rike detaljeringen i form av blant annet trappegavler, buede arkader og originale, dekorerte vindu. Denne materialbruken er sårbar og krever spesiell oppmerksomhet.





3 GENERELT

3.1 Formålet med Forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen er utarbeidet på bakgrunn av Landsverneplan for kunnskapsdepartementet og bestemmelser gitt i kgl. res. «Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedomar» 1. september 2006.

Forvaltningen skal sikre at de kulturhistoriske verdiene som knytter seg til de fredede bygningene blir ivaretatt både på kort og lang sikt.

Forvaltningsplanen er utarbeidet i samsvar med antikvariske prinsipper og inneholder detaljert registrering og dokumentasjon av hver enkelt bygning, samt beskrivelse av forhold som må ivaretas ved rehabilitering og endring.

Forvaltningsplanen beskriver prosedyrer og rutiner for vedlikehold av de enkelte husene, og beskriver ansvarsfordeling og arbeidsfordeling hos eier i alle spørsmål om vedlikehold og tiltak på eiendommen.

Forvaltningsplanen inneholder premisser for vurdering av utviklingsmuligheter og begrensninger for eiendommen og fredede enkeltbygg.

Forvaltningsplanen gir retningslinjer for nødvendig kontakt med rett kulturminnemyndighet.

3.2 Lovgrunnlag

Vernet av Dragefjellet skole – Jussbygget – er hjemlet i:

- Kgl. res. «Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedomar». 1. september 2006
- Det følger av pkt. 2.2. i kgl. resolusjon at byggverk og anlegg i verneklasse 2 er «statleg kulturhistorisk eigedom», og at «2. Det skal lagast landsverneplanar for statlige kulturhistoriske eigedommar. Fagdepartementa er ansvarlege for at det blir utarbeidd landsverneplan(ar) i sin(e) sektor(ar). Planen skal danne grunnlag for freding i medhald av kulturminnelova, samt innehalde oversikt over dei eigedommane sektoren/verksemda i samråd med Riksantikvaren vil verne på annan måte.» «3. Det skal utarbeidast ein forvaltningsplan for kvart enkelt av statens sine kulturhistoriske eigedommar.»
- Kulturminneloven § 22 a



3.3 Kulturminnemyndighet

- Planen har gyldighet som **forvaltningsplan** for eiendommen Dragefjellet skole, Magnus Lagabøtes plass 1, som **vernet bygning**.
- **Hordaland fylkeskommune er kulturminnemyndighet** for bygg og anlegg i statens eie som har verneklasse 2.
- **Riksantikvaren er kulturminnemyndighet** for bygg og anlegg i statens eie som er fredet etter kulturminneloven eller angitt i Landsverneplan.
- **Hordaland fylkeskommune er kulturminnemyndighet** for graving i fredede utomhusanlegg som er i statens eie.



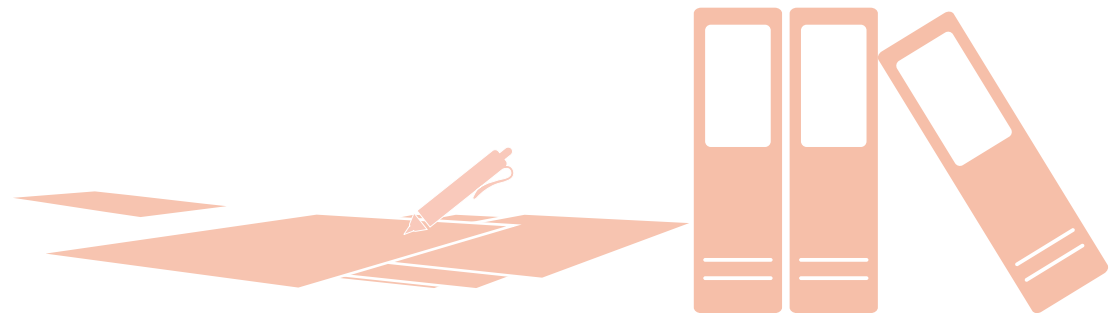
4 VERNEBESTEMMELSER

Den fredete bygningen skal vedlikeholdes og brukes slik at den ikke forfaller. Universitetet i Bergen har, som eier også forvalteransvar.

De særbestemmelser som det er redegjort for i dette dokumentet skal være førende i UiBs (Eiendomsavdelingens) ordinære styringsdokumenter og gjennom ordinære rutiner for forvaltning, drift og vedlikehold.

Det må ikke igangsettes vedlikehold eller tiltak som kan motvirke formålet med vernet. Større endringer/utskiftinger av ikke-vernede elementer i den vernede bygningen defineres derfor som tiltak med tilhørende prosedyre kap 4.3.

Vedlikehold og istandsetting skal skje med materialer og metoder tilpasset anleggenes og bygningenes egenart og arbeidet skal utføres av håndverkere med riktig kompetanse til oppgaven. Arbeider i et vernet bygg må gjøres på en måte som ikke reduserer de arkitektoniske og kulturhistoriske verdiene, men derimot tilfører huset ny kvalitet.





4.1 Hva er vedlikehold?

Med **vedlikehold** menes fornyelse av overflater med samme type materialbruk og farger som eksisterende. Endring eller større utskifting regnes ikke som vedlikehold.

Hovedprinsipp for vedlikehold

Det er bedre å vedlikeholde enn å reparere, og det er bedre å reparere enn å skifte ut.

Ved vedlikehold og eventuell utskifting skal det brukes materialer som tilsvarer opprinnelig materialbruk.

Eksempel på vedlikehold

- **Maling/oljing**
med samme type maling/olje og farge som eksisterende
- **Små reparasjoner av murverk**
med samme type betong, tegl og mørtel
- **Utskifting av enkelttegl**
med tegl av tilsvarende farge, størrelse og overflate
- **Små reparasjonen av taktekke**
med samme materialbruk som eksisterende



4 VERNEBESTEMMELSER

4.2 Hva er tiltak?

Alt arbeid utover vanlig vedlikehold defineres som tiltak. Tiltak skal dispensasjonsbehandles hos Riksantikvaren. Søknad om dispensasjon må inneholde beskrivelse av tiltakets omfang og konsekvenser for bygningen. Tillatelse må foreligge før tiltak kan iverksettes.

Hovedprinsipp innen bygningsvernet

- **Mest mulig** av bygningens ulike deler skal bevares.
- **Skjulte deler** av bygningen (konstruksjoner og bakenforliggende lag) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater). Det er et mål å bevare helheten på best mulig måte, ikke bare det visuelle uttrykket.
- **Hvis man må endre**, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske «arkivet» er bygningen selv.
- **Endringer skal**, om mulig, være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen vil fremstå slik den var før endring.

Eksempel på tiltak – NB: listen er ikke fullstendig

- **Inngrep i konstruksjon** eller overflate ved f.eks. tilpasning til UU, trekking av nye kabler m.m.
- Montering eller fjerning av **lettvegger**
- Utskifting eller endring av **vinduer og dører** med karmen og listverk
- Rive/skifte ut utvendige eller innvendige **bygningskonstruksjoner**
- Endring av **overflatebehandling** som f.eks. maling av umalte/oljede flater og detaljer, fjerning av eldre malingslag, endring av opprinnelig/eksisterende fargevalg
- Utskifting eller endring av utvendig **kledning, taktekking eller fargevalg**
- Utskifting av **himlingsplater/innvendig kledning**
- **Større endringer/utsiftninger** av **ikke-vernede elementer** i den vernede bygningen
- Montering av **teknisk utstyr, lås og beslag, renner og nedløp**





4.3 Hvem gjør hva?

Riksantikvaren er forvaltningsmyndighet for denne fredede bygningen. Før tiltak iverksettes, skal det foreligge tillatelse fra Riksantikvaren.

Eiendomsdirektøren forvalter på vegne av eier, Universitetet i Bergen, denne fredede bygningen. Fagansvar er delegert til **kulturminneansvarlig**.

Kulturminneansvarlig deltar i beslutninger og iverksettelse av strategi for den fredede bygningen sammen med eiendomsdirektør og lederne for Eiendomsavdelingens driftsavdeling og prosjektavdeling. Kulturminneansvarlig har ansvar for kommunikasjon med Riksantikvaren, faglig skjønn knyttet til vernet og søknader om dispensasjon fra fredningsvedtaket.

Driftsavdelingen utøver daglig og/eller periodisk tilsyn med bygningen og kvitterer på inspeksjonslister tilpasset denne fredede bygningen. Driftsavdelingen skal fortløpende og i tråd med FDVU og forvaltningsplanens angivelser, avdekke mangler som utløser vedlikeholdstiltak. Når driftsavdelingen avdekker mangler som utløser behov for tiltak/bygningsmessige endringer utover vanlig vedlikehold, skal kulturminneansvarlig varsles. Dokumentasjon av mangel og forslag til tiltak skal fremlegges i eget skjema «Vøl og vern», kapittel 6.

Prosjektavdelingen er ansvarlig for søknadspliktige tiltak og ansvarlig for igangsetting og gjennomføring av prosjekt i bygningen. Prosjektleder for tiltaket har ansvar for å utarbeide saksdokument som skal være underlag for søknaden til Riksantikvaren om ev dispensasjon fra fredningsvedtaket. Prosjektleder har ved prosjektavslutning ansvar for å oppdatere kap. 5.2 «Kronologisk endringshistorikk» i denne Forvaltningsplanen.



5 BESKRIVELSE AV BYGNING



••••• Dragefjellet skole



Dragefjellet skole, Jussbygget. Foto: EIA

Dragefjellet skole, Jussbygget er et ruvende anlegget ytterst på Sydneshalvøya som markerer inngangen til universitetsområdet fra nord. Den opprinnelige folkeskolen har beholdt sine originale fasader. Anlegget er tilpasset UiB-bruk ved hjelp av nye tilbygg.

••••• Dragefjellet skole

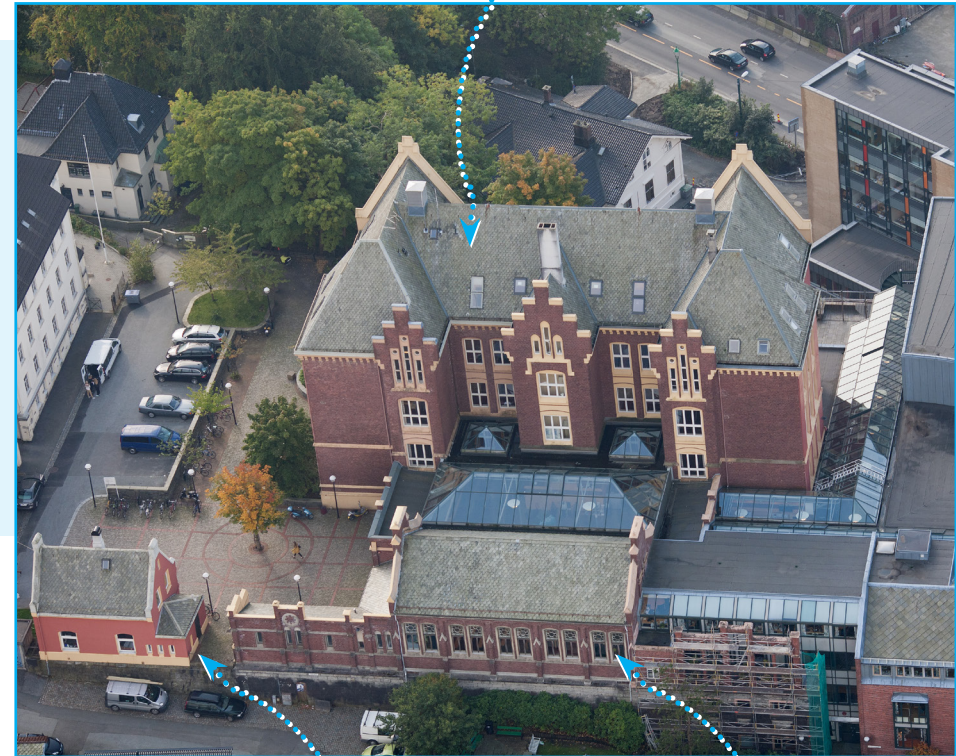


Foto: Alf Edgar Andresen, UiB

••••• Vaktmesterbolig

••••• Gymnastikksal / Auditorium

5 BESKRIVELSE AV BYGNING

5.1 Bygningens historie

Dragefjellet skole, med separat gymnastikksal og vaktmesterbolig fra 1891, tegnet av arkitekt Adolph Fischer, var et av Bergens første store skoleanlegg.

Dragefjellet var først folkeskole, deretter realskole og senere ungdomsskole, helt til UiB, ved Det juridiske fakultet, overtok lokalene i 1978. I 1994 ble et større nybygg reist og koblet sammen med det opprinnelige og nå vernede anlegget.

Den staselige, røde teglsteinsbygningen med trappegavler, buede vinduer og arkader ruver på pynten lengst nord på Sydneshalvøen. Denne høyden over Nøstet ble omdøpt fra Sydnesfjellet til Dragefjellet etter at området ble tatt i bruk til lek med drager. Et rettersted ble flyttet fra Dragefjellet til Rakkerhaugen i 1645.

Tidlig på 1800-tallet solgte et steinbrudd på Dragefjellet stein til ballast. Plataet som da oppstod, ble tomt for den nye skolen. Senere ble det tatt ut mer stein nord for skolen, blant annet til bygging av kaier i Bergen sentrum.

Komplekset er bygd opp på et konstruert plata, nord-vest for Nygårdshøyden med passasje gjennom Sydnesgaten. Hovedbygget består av to sidefløyer og en midtfløy, med

sidefløyene markert med hver sin gavlfasade i sør, og midt- og sidefløyer markert med tre gavler – en for hver fløy – i sør.

Opprinnelig var komplekset bygd med en forgård i sør, mot byen, dannet av sørfasaden til hovedbygget og to korganger (svalgang) som strakk seg langs øst- og vestfasadene, og gymnastikkbygget i sør, ytterst på plataet. I øst, utenfor forgården og mot Sydnesgaten, ligger vaktmesterboligen.

Dragefjellet skole ble planlagt med tanke på at elevene måtte få lyse og luftige lokaler. Fischer sørget også for at korridorene ble så brede at elevene kunne søke ly der i friminuttene når det regnet.

Gymnastikksalen på Dragefjellet var den første i Bergen og en av få slike saler som var frittstående fra hovedbygget. Å bygge bolig til vaktmesteren i skolegården var vanlig på de nye bergensskolene som ble reist før og like etter år 1900. Mellom gymnastikksalen og vaktmesterboligen ligger et en etasjes bygg med kjeller, utført i ubehandlet tegl og med detaljering som det øvrige skoleanlegget. Skolens toaletter lå i denne bygningen som nå er lager.

UiB overtok skoleanlegget på Dragefjellet i 1978. I løpet av årene frem til 1983 ble skolen bygget om for Det juridiske fakultet. Klasserommene i den

fire etasjer høye, gamle skolen ble lesesaler og seminarrom. Gymnastikksalen ble omgjort til auditorium. Studentene får bruke vaktmesterboligen som studenthus. I 1994 ble den eksisterende skolen koblet sammen med et stort nybygg tegnet av arkitektkontoret lille frøen as.



Steinbrudd. Dragefjellet skole skimtes oppe til høyre. Foto: Universitetsbiblioteket i Bergen

• Dragefjellet skole



Skolebygningen på Dragefjellet har alltid hatt en dominerende plass i bybildet. Foto: Knud Knudsen 1898-1900, Universitetsbiblioteket i Bergen

5.1 Bygningens historie



Dragefjellet skole. Foto: Atelier KK, Universitetsbiblioteket i Bergen

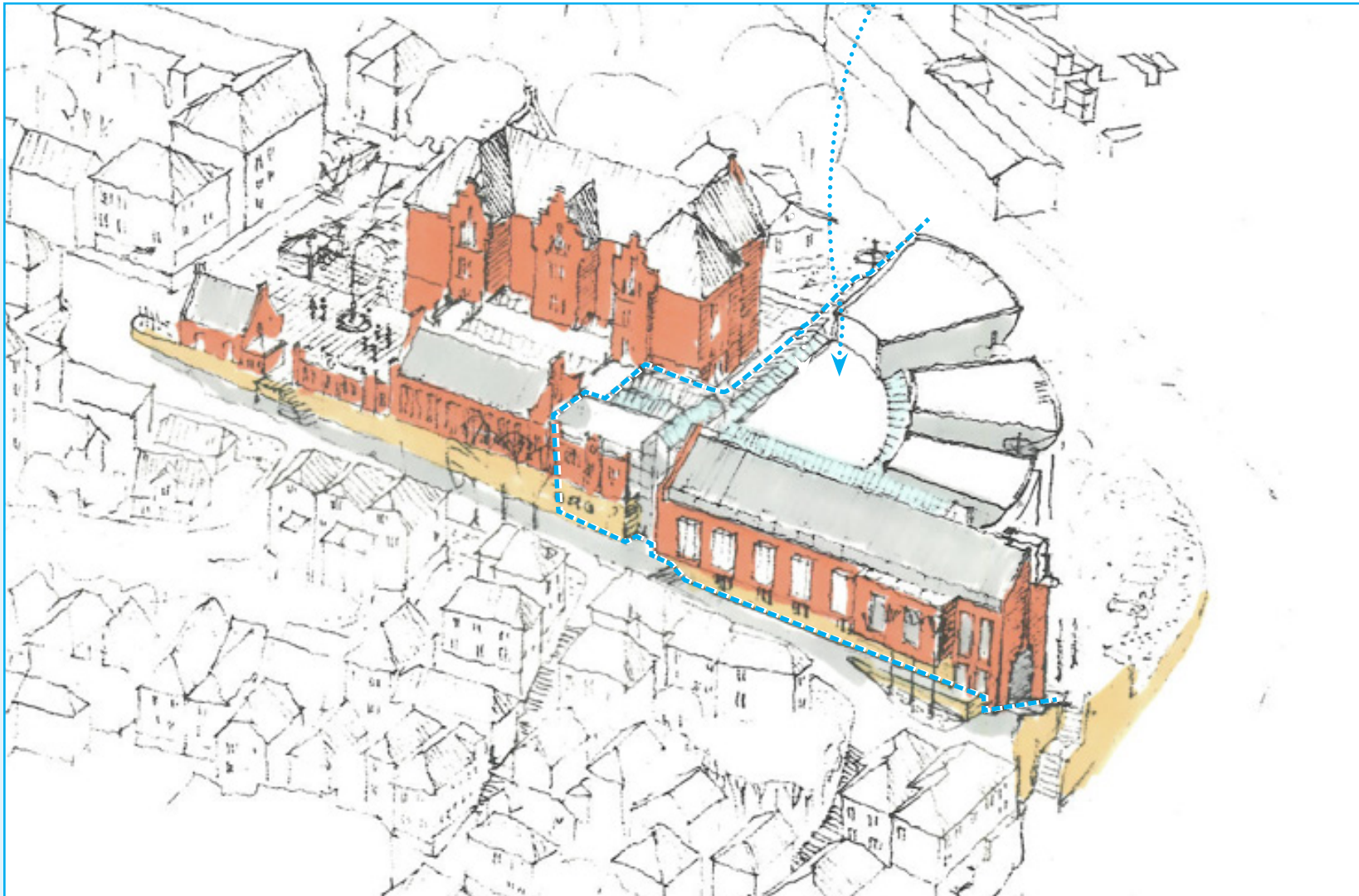


Dragefjellet skole sett fra fly 1958. Foto: Widerøe's Flyveselskap A/S, Universitetsbibl. i Bergen



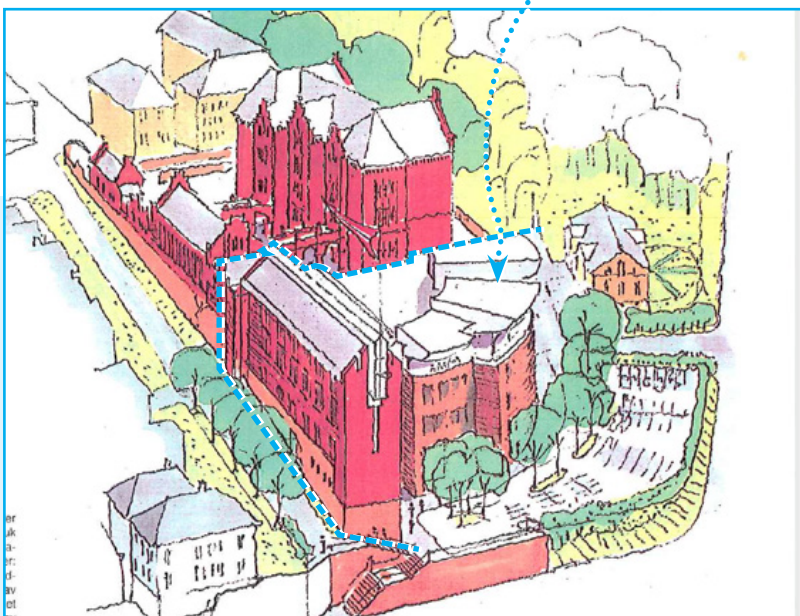
Dragefjellet skole og Gassverket sett fra fly 1958. Foto: Widerøe's Flyveselskap A/S, Universitetsbiblioteket i Bergen

Nybygg 1994



Arkitektkontoret lille frøen as (illustrasjon) vant konkurransen om nybygget på Dragefjellet og skapte et anlegg der historien blir tatt med inn i deler av de nye fasadene.

Nybygg 1994



Intensjon om harmonisk samspill mellom nytt og gammelt. Illustrasjon: lille frøen as



To selvstendige bygg med integritet. Foto: EIA

OM ARKITEKTEN – Adolph Fischer

1844-1925



Adolph Fischer var født i Kopervik, utdannet i Gøteborg og Hannover og en av de ledende arkitektene i Bergen på slutten av 1880-tallet. Fischer var lærer i bygningstegning ved Bergen tekniske skole fra 1890 til 1910, og flere bolig- og forretningsgårder i Bergen, i tillegg til hans virke som restaureringsarkitekt.

Fischer jobbet som arkitekt i Tyskland i flere år før han etablerte kontor i Bergen i 1885. Fischer deltok i restaureringen av Håkonshallen i perioden 1886-1895. Han tegnet en rekke offentlige bygg og kombinerte bolig- og forretningsgårder, samt gjerder og porter til Nygårdsparken, og var arkitekt for Luster sanatorium på Harastølen i Luster.

Kilder: Norsk kunstnerleksikon, Store norske leksikon, Wikipedia.



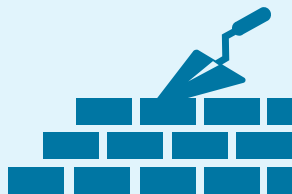
Luster Sanatorium på Harastølen i Luster, tegnet av Adolph Fischer, stod ferdig i 1902. Tuberkulosepsykiatrihuset ble psykiatrisk sykehus på 1950-tallet. Blant de første pasientene var de som ble overført fra Rosenbergs asyl på Sydneshaugen, da denne institusjonen ble nedlagt i 1959. Foto: Norvin Reklamefoto. Universitetsbiblioteket i Bergen

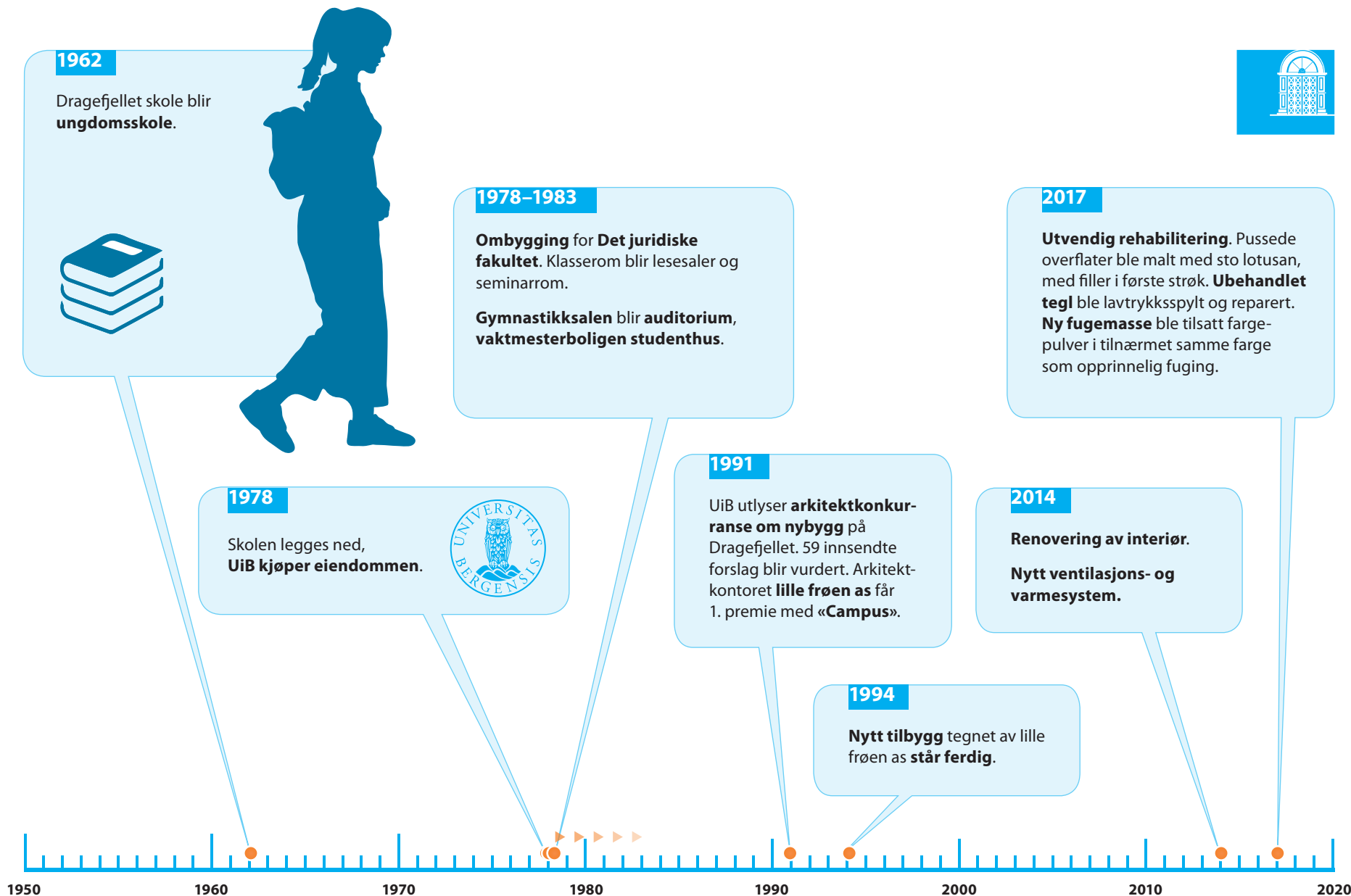
5.2 Kronologisk endringshistorie



1891

Dragefjellet skole bygges som **folkeskole**.





5.3 Kultur- og arkitekturhistorisk verdi

SÅRBARHET



Arkitektkontoret lille frøen as illustrerer skoleanlegget slik det var før utbyggingen mot nord.

Skoleanlegget på Dragefjellet har, med sin markante plassering øverst og ytterst på Sydneshalvøyen, vært en viktig del av Bergens bybilde siden 1891. I dag markerer det monumentale anlegget nordenden av den akademiske aksen på Nygårdshøyden.

Anlegget ble reist i forbindelse med byutvidelsen mot vest i siste del av 1800-tallet, og har slik sett stor byhistorisk verdi. Dragefjellet skole var et av byens første store skoleanlegg. Skolens dimensjon og utforming viser en historisk vilje til utvikling av en moderne skole. Dragefjellet fikk

en av byens første gymnastikksaler, og utendørs oppholdsareal i form av overbygde arkader viser omtanke for elevene.

Inspirasjon fra middelalderens arkitektur er synlig, først og fremst i fasadene som vender mot den opprinnelige skoleplassen og Sydnegaten. Her ser vi både nygotiske og romanske trekk i markante veggflater med åpen tegl med detaljering i form av smale vindusåpninger, trappegavler, samt buede vinduer og arkader.



Foto: EIA



Dagens hovedinngang, sett fra den innglassede skolegården. Foto: EIA

Undervisningshistorisk har Dragefjellet stor verdi. Her var det først folkeskole, så ungdomsskole, før UiB ble eier og bygget om anlegget for Det Juridiske fakultet. Bygningene fra 1891 er godt ivaretatt og har beholdt sitt opprinnelige preg også etter sammenkoplingen med et nybygg i 1994.



5.4 Kulturminneverdi eksteriør



Dekor i fasade mot sør. Foto: EIA

Anlegget Dragefjellet skole, slik det opprinnelig stod ferdig i 1891, er godt ivaretatt med få endringer av det arkitektoniske uttrykket til de vernede fasadene.

Stilmessig kan bygningene, og deres helhetlige arkitektoniske uttrykk, best beskrives som middelalder-historisme, med innslag av tidlige gotiske detaljer i vindu og yttervegg, romanske detaljer i vindu, og en variasjon av middelalder-historisme i formspråket. Fasadene til hovedbygget, vaktmesterbolig og gymnastikksalen er rikt dekorert, med varierende



Fasade mot innglasset skoleplass. Foto: EIA

detaljer som viser til en historisk symbolikk – gotiske nisjer med pussede vegger, i sør-vestre fasade av hovedbygget, mens nord-østre fasade består av ubehandlet tegl med detaljer inspirert av middelalder-historisme, vendt mot, og ruvende over, sentrum av Bergen.

Denne fasaderetorikken fortsetter i gymnastikksalen og korsgangene som omgir den tids skolegård, samt i den opprinnelige toalettbygningen. Markerte pilastre uttrykket som strebepilarer og en markering av detaljer i gavlene, forlenget av korsgangene (svalgangene) øst og vest for bygget,



Bilde til venstre: Gymnastikksalen som i dag er auditorium har originale rosevinduer mot sentrum. **Bilde over:** Dagens hovedinngang fra Sydnegaten. Foto: EIA

gir bygningskomplekset et festning-lignende uttrykk slik det er plassert over omkringliggende bygg. Gymnastikksalen og toalettbygningen har mange originale vinduer.

Utenfor komplekset ligger vaktmesterboligen, frittstående og mer sparsomt detaljert i fasadene.

Samlet skaper bygningene en arkitekturhistorisk helhet trolig inspirert av Fischer sine omfattende restaureringsarbeidet i Bergen og Lübeck. Inspirasjon fra gotisk arkitektur og arkitektur fra middelalder er fremtredende, ikke bare i detaljene til hver fasade, men også fasaderetorikken som skapes i variasjonene mellom hvert bygg og dets plassering.

5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader hovedbygg

SÅRBARHET



Fasade mot sør. Foto: EIA



Fasade mot øst. Foto: EIA

Hovedbygget består av én midtfløy og to sidefløyer, der sidefløyene danner hver sin gavlfasade i nord og sør, samt i endene i øst og vest. I sør finner man pusset tegl og vindusnisjer med gotiske detaljer i gavlene. Denne detaljeringen fortsetter i gavlfasadene i øst og vest, men brytes opp i nord, der man finner en fasade av ubehandlet tegl og trappegavler

av mer tilsvarende middelalder-historisme. Fasaden i nord vendte den gang mot skolegården, bestående av hovedbygget, gymnastikkbygget og korsgangene rundt, og ruvet ut mot sentrum av Bergen.

Originale vinduer



Fasade mot nord. Foto: EIA



Detalj, fasade mot nord. Foto: EIA



Detalj, fasade mot nord. Foto: EIA

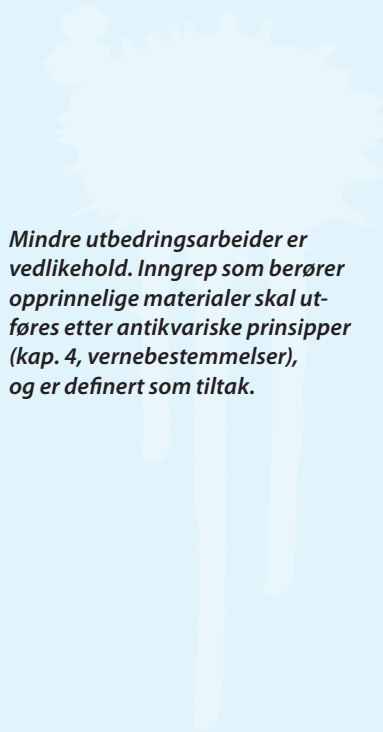


Foto: Alf Edgar Andresen, UiB

Denne sammensatte samlingen av stilarter inspirert av middelalderarkitektur og dets detaljer, karakteriserer anlegget.



5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader, yttertak og konstruksjoner – hovedbygg

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Sokkel	Sokkel av gråstein (i underetasje), delvis nedfelt i terreng, pusset og malt.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p>
Yttervegg konstruksjon	Yttervegg i dobbel kompakt mur, trolig av tegl.	
Yttervegg utvendig overflate	Pusset og malt. Pusset med en blanding av kalk, sement og sand. malt tegl i fasade mot sør og gavlfasader i vest og øst. Malt med Sto Lotusan og med filler i første strøk. Fasade mot skolegård i ubehandlet tegl, detaljer (gesimsbånd, vindusdetaljer, sokkel) pusset og malt.	
Gesims	Gesims med tannsnitt.	
Vinduer, originale	Tre originale vinduer oppe mot nord.	
Vinduer, utskiftede	De fleste vinduer er skiftet ut i nyere tid. 4-rams vindu med midtstilt krysspøst i sør, vest og øst, 1. til 3. etasje. 6-rams vindu med i nord, 1. til 2. etasje.	



Fasader, yttertak og konstruksjoner – hovedbygg (forts.)

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Ytterdører, hovedinngangsdør	Ytterdører av nyere dato i øst og vest på sør-fasaden, under korsgang/svalgang.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p> 
Tak	Dråpeskifer/lappskifer lagt med dråpen opp, beslag i metall over møne, gesims og mellom skifer og tegl i gavlvegg. Nyere snøfangere montert. Ny skifer skiftet fra original skifer og lagt i 2016. Takkapp på originale pløyde bord over kaldt loft.	

5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader vaktmesterbolig

SÅRBARHET



Fasade mot øst. Foto: EIA



Fasade mot sør. Foto: EIA

Frittstående bygg med yttervegg i tegl med uthevede gavlvegger, saltak og et lite tilbygg i vest med valmet tak. Bygget er sparsomt utformet sammenlignet med omkringliggende bygg, men tydelig profilert, med en detaljering tilpasset byggets funksjon i det øvrige anlegget.



Fasade mot vest og sør. Foto: EIA



Fasade mot nord. Foto: EIA

5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader, yttertak og konstruksjoner – vaktmesterbolig

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Sokkelplata	Sokkel i tegl, med profilert vannbord i nord, vest og øst, slemmet og pusset i lys gulfarge. Sokkel i sør mindre fremhevet, i lik rødfarge som øvrig fasade. Sokkel av tegl står på fundament av gråstein, skjult av terrengoppbygging.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p>
Yttervegg, konstruksjon	Yttervegg i tegl.	
Yttervegg, utvendig overflate	Pusset tegl. Malt overflate med Sto Lotusan. Filler i første strøk.	
Gesims	Enkel profilert gesims i pusset tegl.	
Vinduer, originale	Ingen synlige originale vindu.	
Vinduer, utskiftede	2-rams vindu med buet overfelt i glass i nord og sør, enkle, smale vindu i nord, 2-rams vindu i øst, enkle vindu i vest.	



Fasader, yttertak og konstruksjoner – vaktmesterbolig (forts.)

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Ytterdører, hovedinngangsdører	Enklere utformet glatt dør i sør, usikkert hvorvidt den er original.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p>
Pipe	Trolig slemmet pipe med nyere pipehette	
Tak	Dråpeskifer med en noe eldre snøfanger og beslag over møne, bak gavl, rundt pipe og i gesims.	

5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader gymnastikksal (auditorium) og korsgang

SÅRBARHET



Gymnastikksalens fasade mot byen med originale rosevinduer. Fasaden er utført i ubehandlet tegl, med pilastre formet som strebepilarer. Foto: EIA

Gymnastikkbygget er oppført i yttervegger av ubehandlet tegl på tre av fire sider. Byggets fasader mot skolegård og Sydnesgaten er markert av pilastre som imiterer gotiske strebepilarer. Et framhevet midtparti i hver av gavlendene av bygget gir et uttrykk av soliditet i konstruksjonen. Fasaden mot vaktmesterboligen er pusset. Mellom strebepilarene mot Sydnesgaten står to og to, til sammen ti vindu med buede overfelt, en imitasjon av gotisk rosett vindu, med varevindu bak.

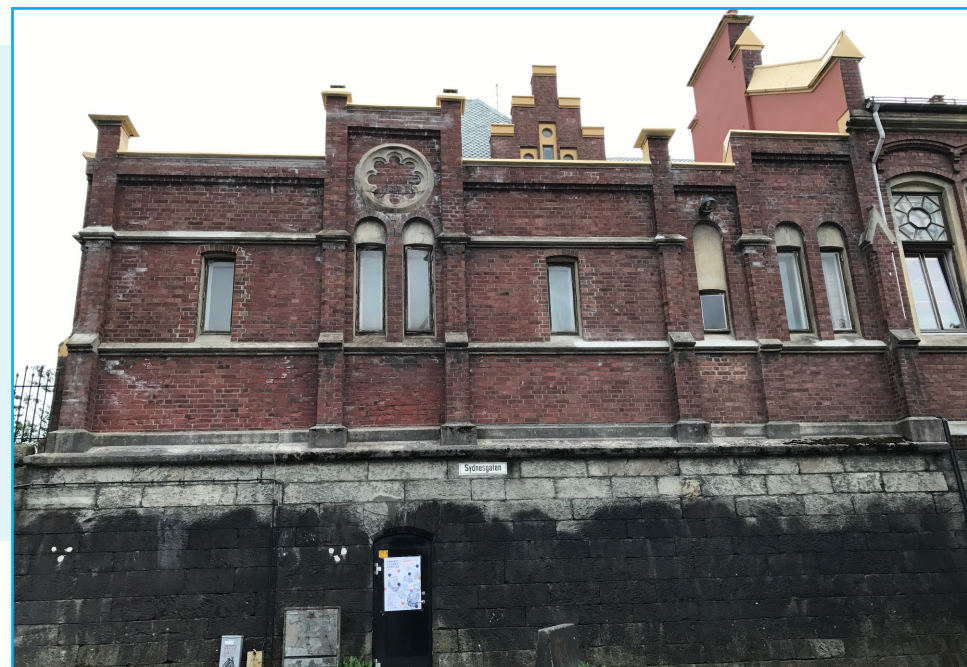
Mellom hovedbygget og gymnastikkbygget ligger to korsganger, formet som åpne svalganger mellom hovedbygg og gymnastikksal, og som tilbygg til gymnastikksal i øst og vest. Disse er utført i ubehandlet tegl, med detaljer tilsvarende pilastre til gymnastikkbygg, motsøylor og fremhevde strebepilarer mot yttervegg.



Rosevindu inn mot overbygget skolegård. Foto: EIA



Toalettbygg ved inngang til skolegården brukes i dag av driftsavdelingen. Foto: EIA



Toalettbyggets fasade mot Sydnesgaten. Foto: EIA

I dag er korsgangene, hovedbygget og gymnastikkbygget knyttet sammengjennom et overbygg av glass tak, og korsgangen i vest integrert i nybygget fra 1994. Korsgangen i øst fungerer som hovedinngang fra Sydneshaugen.

Originalt vindu med tresprosser



Skolens gymnastikksaler er omgjort til auditorium for justudentene. Rosevindue som vender mot byen, er originale. Nederste del av vinduene er av nyere dato. Foto: EIA



Foto: EIA



Her, lengst nord i Sydnegaten ser vi hvordan arkitektkontoret lille frøen as har nytolket den gamle skolens fasadeuttrykk i nybygget som ligger i forlengelsen av gymnastikksalen med rosevindue.

I gymnastikksalen ligger to og to vinduer i en dekorert nisje der vindue har rosettmønster. En oppbygging i gesims mellom pilastre utgjør en teglbue over rosevinduet. Foto: EIA

5.4 Kulturminneverdi eksteriør

Fasader, yttertak og konstruksjoner – gymnastikksal og korsgang

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Sokkel	Sokkel i tegl, slemmet og pusset, trolig over gråsteinsfundament likt hovedbygg.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p>
Yttervegg, konstruksjon	Yttervegg i tegl.	
Yttervegg, utvendig overflate	Ubehandlet tegl i kryssforband, gesims og detaljer rundt vindu og pilastre pusset og malt i en lys gulfarge. I fasade mot Sydnegaten er gavlveggen til gymnastikkbygget pusset og malt i en rødfarge lik øvrige bygg. Toalettbygg har ubehandlet tegl.	
Gesims	Profilert gesims i tegl, pusset og malt i en lys gul farge.	
Vinduer, originale	Enkle 2-rams vindu med buede overfelt. Utvendig kvadratisk vindu imitasjon av gotisk klerestorium/rosett vindu, med varevindu bak.	
Vinduer, originale	Ett nyere 4-rams vindu i vest i oppbygd korsgang. Én-fløyet dør med sprakebeslag og buet overfelt i glass, trolig kopi av original.	



Fasader, yttertak og konstruksjoner – gymnastikksal og korsgang (forts.)

BYGNINGSDEL	BESKRIVELSE	VEDLIKEHOLD / TILTAK
Ytterdører, hovedinngangsdør	Inngang fra korsgang, sør i gymnastikkbygget.	 <p><i>Mindre utbedringsarbeider er vedlikehold. Inngrep som berører opprinnelige materialer skal utføres etter antikvariske prinsipper (kap. 4, vernebestemmelser), og er definert som tiltak.</i></p> 
Detaljer fasader	Pilastre formet som gotiske strebepilarer, ubehandlet tegl. Vindusnisjer med løpeforband og volutt i tegl. To lange, vertikale nisjer i østvegg av gymnastikkbygget som kan minne om skyteskår.	

6 SKJEMA: VØL OG VERN



Vernerapport for enkle tiltak i bygg. Skjema vøl og vern. UIB			
Dato:			
Formål med tiltaket:			
Byggnavn:	Etg.:	Romnr.:	
Adresse:	Objektnr. i LVP:	Kompleks:	
Bakgrunn for tiltak:			
Tegning		Tegning	
Bilde		Bilde	
Bilde		Bilde	

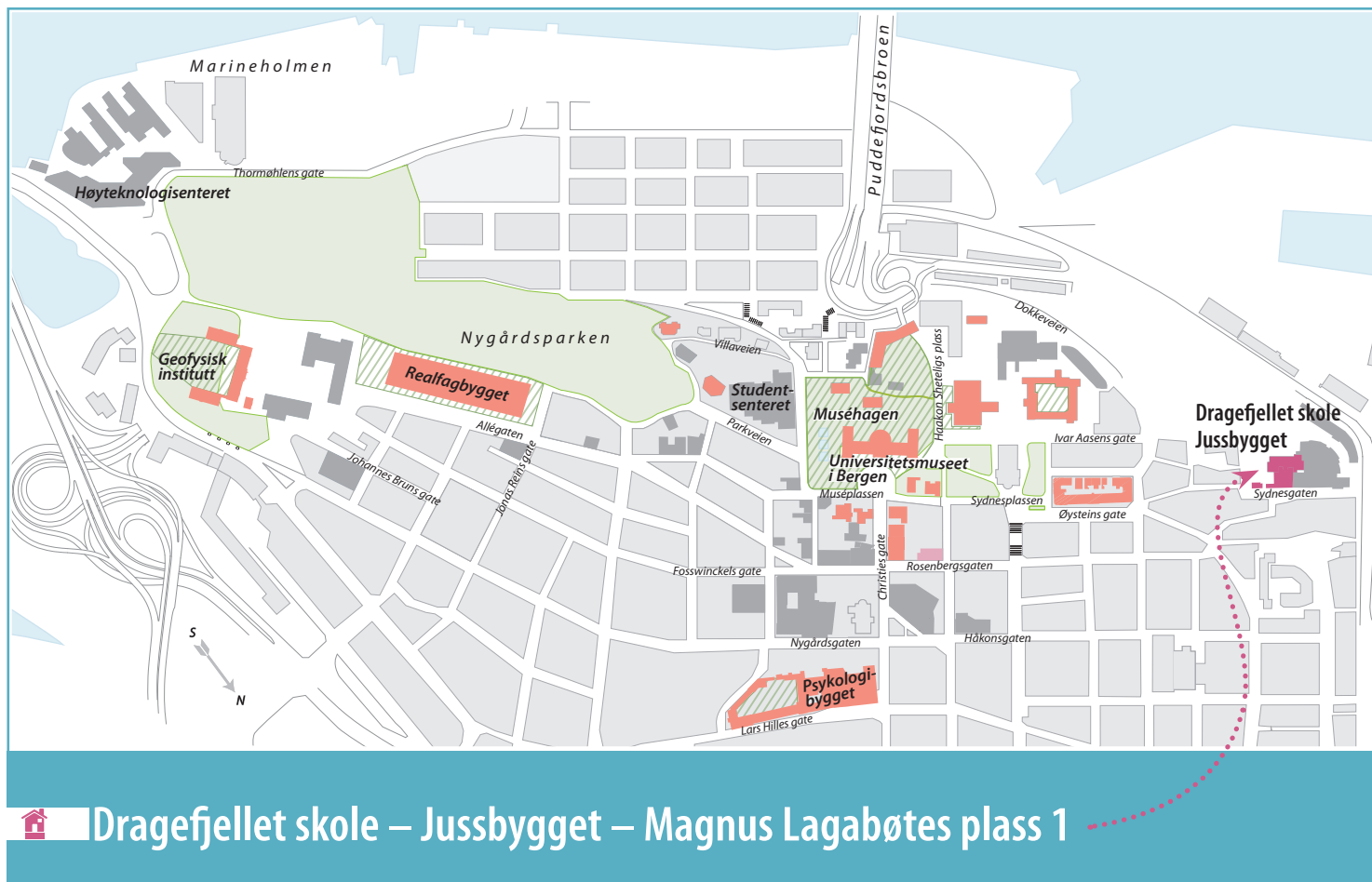
Side 1

Vernerapport for enkle tiltak i bygg. Skjema vøl og vern. UIB
Vernehensyn:
Eksisterende forhold:
Planlagt løsning med fokus på endring:
Antikvarisk vurdering (fylles ut av kulturminneansvarlig):

Side 2

← Dette er skjemaet du bruker ved tiltak og endring. Se kap. 4.3: Hvem gjør hva.

7 KART



8 KILDER




- Byantikvaren, Bergen kommune (2013): *Kommunale skoler i Bergen*. Kulturhistorisk rapport om skolebygg fra 1724 til 1979
 - Riksantikvaren: *NB! – Nasjonale kulturhistoriske bymiljøer*
 - Store Norske Leksikon, biografi om Adolph Fischer (https://nbl.snl.no/Adolph_Fischer)
-

LINK TIL LYDIA, BYGG OG DRIFTSINFORMASJON MED TEGNINGER OG FOTO:

[\\skuld.UiB.no/Prog/Lydia/Lydia/UiB/DOKUMENT/100 Struktur maler/Mappestruktur og forside/Forside/308/Bygg og driftsinformasjon 2016.htm](https://skuld.UiB.no/Prog/Lydia/Lydia/UiB/DOKUMENT/100%20Struktur%20maler/Mappestruktur%20og%20forside/Forside/308/Bygg%20og%20driftsinformasjon%202016.htm)



UTGIVER UNIVERSITETET i BERGEN ved Eiendomsavdelingen (EIA)
TEKST / FAKTA Eva Røyrane EIA UiB / Åse Tveitnes EIA UiB / Ketil Rage b+b arkitekter
REDAKTØR Åse Tveitnes EIA UiB
WEBANSVARLIG Svein Bjarne Langvad EIA UiB
GRAFISK DESIGN UiB / Bente Ljones STAUT DESIGN
FOTO / ELEMENT UiB / Thomas Vindal Christensen EIA UiB / arkiv / Colourbox
TRYKK BODONI  Miljømerket trykksak 2041 0699
BERGEN 2018



ISBN

978-82-93674-33-7 Dragefjellet skole – Magnus Lagabøtes plass 1 Bygg 10338 / 10339 / 10340 / Kompleks 3397 Forvaltningsplan UiB 2018 (digital)

